

Dissertatio medica inauguralis de lymphâ

<https://hdl.handle.net/1874/345146>

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS

DE
LYMPHA,
QUAM

PRÆSIDE DEO TER OPT. MAX.

Auctoritate Magnifici D. Rectoris,

JACOBI VALLAN,

M. D. Præcos & Institut. Med. Professoris Ordinarii,

NEC NON

Amplissimi Senatus Academici Consensu, Nobilissimaque

Facultatis MEDICÆ Decreto,

PRO GRADU DOCTORATUS,

Summisque in MEDICINA Honoribus & Privilegiis
ritè ac legitimè consequendis,

Eruditorum examini subjicit

JOSEPHUS HALSEY, ANGLUS.

Ad diem II. Junii horâ locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officina FRANCISCI HALMA, Academiae
Typographi, clō lōc xci.

VIRIS Nobilissimis,

D. D. HUGONI BOSCAWEN Armig.
in quamplurimis Senatus Anglici (ut
in hoc præfenti) conventibus, Patriæ
libertatis defensori strenuissimo: Sere-
nissimo Principi GULIELMO III.
D. G. Ang. Scot. Franc. & Hibern. Regi,
e Secretioribus Confiliariis.

D. D. ARTHURI FORTESCUE,
Armig. non minus ob proprias virtutes
quam ob stirpem proavorum insignium
nobilissimam honorando.

Mecænatibus suis honoratissimis

*Hæc Studiorum suorum specimina, grato
ac devoto animo, una cum se, humi-
lime offert*

JOSEPHUS HALSEY.

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS

DE

LYMPHA.

§. I.

Inter omnia hujus seculi inventa, in quibus tempora nostra satis fuere fecunda, nullum est (exceptâ sanguinis circulatione) majoris momenti quam istud *Lympha*. Cujus inventio non unico viro tribuenda, sed plures in locis diversis (nec tempore longe distant) eam invenerunt: quasi ejus inventio singulari fatorum (si ita loqui liceat) decreto, huic seculo fuerit destinata. Nec opere pretium videtur ut de ejus primo inventore verba faciamus, num hujus laus *Thoma Bartholino*, vel *Olao Rudbeck*, vel nostratri *Folivio* debeat (licet pro certo habeo, *Folivium* primum esse inventorem; præmatura vero mors eum impedivit, ne detectionem ejus publici juris faceret, testibus *Nobilissimo Boyle*, & viris *Clarissimis Glissonio & Charletono*) quidni dicamus plures circa idem tempus eam detexisse, quando ejus detectio a supremo numine fuit decreta. Quicumque vero gloriam hujus detectionis sibi vendicat, certum est hanc detectionem, magnam & insignem, non solum œconomix animalis, sed & morborum pathologiæ, lucem præstitisse. Et quoniam hæc Academia specimen aliquod inaugurale in publicum dare postulat; dissertationis meæ subjectum *Lympham* habeo.

I I.

Lympha est humor e *lympido albicans*, a sanguine arterioso per colatoria, (vel si mavis glandulas) huic peculiariter destinata,

stinata, secretus; qui per vasa *Lymphatica* dicta, a corporis circumferentia, partim ad centrum in saccum chyli ferum, partim in ductum chyli ferum ac in venas majores, deferitur.

I I I.

Vasa *Lympham* deferentia, sunt pellucida, tenuia, ac tertia, valvulis a circumferentia ad centrum hiantibus ubique plena; quæ (eodem more ac hederæ arbores ambiunt) venas ubique per totum corpus amplectuntur: quæ in cane, hora una vel altera post pastum dissecto, supra venas majores nudis oculis sunt conspicua; nec non in superficie omnium viscerum, præcipue vero lienis in aquam tepidam injecti; quod viscus (non injucundo spectaculo) retis instar circumambientia nullo negotio demonstrantur, nec solum in abdominis & thoracis visceribus hæc vascula reperiuntur, sed & ubique in corporis partibus musculosis, ac nullus dubito ullam dari corporis partem venis & arteriis donatam, lymphaticis destitutam, licet propter tenuitatem oculos nostros fugiant. De structurâ horum vasculorum, cum ob tenuitatem cultrum anatomicum fugiant nihil certi statuendum est, licet probabile mihi videtur, ea (ut omnes alios corporis canales v. g. œsophagum, venas, arterias &c.) quatuor constare tunicis.

I V.

Secretio *Lymphæ* a sanguine fit eodem modo ut omnes alii humores ab eo separantur: scilicet ope trium vel plurium vasculorum simul (mediante colatorio quodam) unitorum, ubique enim in toto corporis habitu ubi venæ & arteriæ capillares uniuntur (eas enim uniri necessario docet sanguinis circulatio) tertium quoddam vas, lymphaticum sc. eiscum se adjungit, hæc unio, ut dixi, non immediate fit, sed mediante quodam colatorio, vel simplici glandulâ vesiculosa, quod facile assequi poterit quicumque legerit accuratissimi *Malpighii* tractatum nuper editum de *glandularum conglobatarum structura*, ubi asserit omnem secretionem fieri in vesiculis per has glandulas dispersis. Inventionem hujus glandularum structuræ, fore magni momenti in medicina, sc. in indagandis morborum rationibus, minime dubito; ut taceam *pericardium*, quod inter glandulas recenset supra
laudatus

laudatus *Malpighius*, quid dicendum videtur de *membrana pituitaria*, & de *membranis* circa corporis *articulationes* inveniendis: consideratione forte dignis ab his qui de *catarrhis*, *Arthride* vel *Rheumatismo* aliquid acuratus scribere velint; sed ratio mea non finit ut in his fusius hæream.

V.

Ut ad rem redeam, Sanguis ad corporis circumferentiam per arterias delatus, non in musculorum interstitia deponitur, & suctione (nescio quali) a venarum ostiis resumitur; sed arteriæ capillares sanguinem in vesiculam quandam poris diversis donatam deponit: supposito jam quod sanguis arteriosus e diversis particulis quæ diversam habent structuram constat, & quod pori vesicularum diversimode configurantur, hujus structuræ particulas per hosce poros, alius structuræ per alios poros transire necesse est; pori vero quidam ad venarum ostiola, alii ad lymphaticorum ostiola & alii qui sunt his minores ad habitus corporis interstitia patent: cum vero pori qui ad venas patent non eandem habent figuram ac illi qui ad lymphatica patent, sequitur venas & lymphæductus non eundem liquorem posse continere, quandoquidem vero pori qui ad venas ducunt patentiores sunt illis qui ducunt ad lymphæductus, hinc fit quod multa lymphæ in venis continetur, nullus vero sanguis rubicundus (nisi in statu præternaturali) in lymphaticis.

V I.

Hæ vesiculæ, quarum ope lymphæ a sanguine secernitur; omnino glandularum munere funguntur, licet fibræ carnis, quibus *glandulae conglobatae* donantur, careant; harum enim fibrarum defectum supplet fibræ musculorum vel membranarum quæ eas circumambunt; ac quidni eas glandularum nomine dignemur, cum ab aliis glandulis vix differant nisi quod sunt iis simpliciores: glandulæ vero conglobatæ vulgo dictæ sunt vere *conglomeratæ* sc. ex pluribus glandulis constantes; mecum assentiet cui legere placeat supra laudatum tractatum.

V I I.

Ex iisdem hisce glandulis (iis saltem in corporis superficie sitis) *sudorem* provenire vix veritati dissonum videtur; *sudor* enim licet sit humor lymphicus, substantia tamen constat omnino a

lymphâ diversa: cum hic particulis salinis abundet, illa vero paucissimis donatur; cum ergo pori qui ad lymphæ ductus ducunt paucissimas particulas salinas admittunt, necesse habet ut alia quâpiam viâ eliminentur: quædam in corporis partes internas, cum sanguine, per venas relabuntur; quædam per poros cutaneos extrorsum dehiscences foras propelluntur; ex his poris occlusis varii morbi oriuntur quorum specimen infra dabimus.

V I I I.

Si quis roget cui usui inserviunt *glandula conglobata* in abdomine, thorace inguinibus &c. cum Lympha non harum ope (ut hæctenus increbuit opinio) a sanguine seperatur? respondeo harum usum esse Lympham ulterius depurare, & ope spirituum animalium eam reficere (insignem enim habent usum tam copiosi nervi glandulis his donati) antequam in massam sanguineam revehatur: cui usui postea dicemus. Mihi fidem dabit qui perpenderit, non solum ex his glandulis Lymphatica tendere ad commune *chyli & Lympha receptaculum*; sed etiam Lymphatica primi generis, sc. quæ Lympham hisce glandulis a corporis circumferentiâ adferunt, ad has glandulas tendere: ut detexit *Malpighius* in tractatu prædicto. Idem quod accidit in *pancreate Asellii* seu *glandulâ magnâ mesenterii*; huic enim glandulæ chylus ab intestinis, ope venarum lactearum *primi generis*, adfertur, qui in hac glandula depuratus, per venas lacteas *secundi generis* dictas, ad receptaculum defertur. Ac ut glandulæ quæ chylum a fœcibus seperant sunt pene occultæ, ac vix nisi ratiocinio deteguntur, non sunt minus occultæ hæc glandulæ quarum ope Lympha a sanguine seperatur: nulla tamen fieri potest dubitatio de harum existentia, si perpendatur certam dari communicationem inter Lymphatica ac vasorum sanguiferorum ostiola. Quod ultra omne dubium posuit experimentum acuratissimi *D. Nuckii* in *defensione ductuum aquosorum* recensitum (p. 85.) qui arteriam splenicam cum inflaret, *inflata apparuere vasa Lymphatica lienis superficiem perreptantia*; idem docet de arteriâ *venave pulmonali inflatâ*, ut ut in *aliis corporis partibus* idem posse demonstrari affirmat. Hanc communicationem non posse fieri absque ope colatorii docet eventus, sc. diversitas

I N A U G U R A L I S. 9

fitas humorum in venis & Lymphaticis contentorum, ut supra latius exposuimus.

I X.

Prædicta satis sunt de Lymphæ naturâ, & modo quo a sanguine fecernitur, sequitur ut de ejus usu aliquid dicamus, tam in œconomiâ animali, quam in morbis dignoscendis & indicationibus curativis inde petendis.

X.

In œconomiâ animali Lympham majoris esse necessitatis quam vulgo creditur, facile mihi concedetur, si probare possim omne corporis incrementum & nutritionem ab hoc humore (ut a causâ materiali) fieri. Quam hypothesin (licet non certam) possibilem, immo maxime probabilem reddere conabor. Quod ut fiat, necesse est ut aliquid de nutritione corporum inanimatorum, præcipue vegetabilium breviter præmittam.

X I.

Helmontius qui, non solum verbis, sed & experimentis innumeris, corporum principia indagare, cum summâ industriâ, nec minori judicio, conatus est; forte nil verius ex omnibus suis experimentis deduxit, quam quod omnia corpora ab aquâ inspidâ ortum & incrementum habent.

Primo quod attinet ad corpora sensationis & vegetationis expertia: ea tantum esse varias aquæ coagulationes, quæ varias formas accipiunt a diversis principiis seminalibus, probat experimentum Helmontianum, quo omne corpus (puta) lapidem, silicem, gemmam, arenam, marcasitam &c. transmutat in aquam inspidam. Qui plura de his scire cupiat legat Helmontii tractatum de elementis.

X I I.

Vegetabilium vero ortum ex aquâ esse, negotio multo faciliori, & experimentis cuius obvis demonstratur. Ut taceam puerorum & muliercularum experimenta, qui lauri ramusculum, menthe vel pulegii frustulum aquæ immittentes, subinde radices acquirunt, crescunt, & augentur, nulla alia materia nisi aqua pura iis adjecta. Experimenta a philosophis acutissimis, & naturæ indagatoribus indefessis facta, si debite trutinentur, nul-

lum dubitanti locum admittunt. v. g. si recitemus *Helmontii* experimentum; qui in terræ lb. cc. in fornace exsiccatæ, & in vas fictile immisissæ, implantavit *salicem*, quæ, sola additione aquæ puræ, crevit ultra lb. clx. exsiccata vero ut prius terra nihil ponderis ejus amisit. Similia experimenta habent & alii naturæ indagatores; inter quos jure primatum tenet *nobilissimus nostras Boyle*; qui cum mitteret *semina cucumerum & melonum* in terram modo supradiçto exsiccatam, & sola aquâ irrigatam; plantæ ex his ortæ ad magnitudinẽm satis notabilem creverunt, terræ pondere parum diminuto. Hinc necessario sequitur terram esse solam *matricem* in quâ generantur & foventur vegetabilia, minime vero substantiam ejus communicari eorum nutritioni.

X I I I.

Ex his quæ de *vegetabilium nutritione* diximus, facile est concipere quod nulla corpora nutriuntur, nisi a quodam fluido eorum poros permeare valente: & si indagare velimus a qua substantia *corpora animata* immediate nutritionem accipiunt, & augentur, eam esse a *Lymphâ* (modo supra dicto a sanguine seperatâ) minime dubito. Ea enim de omnibus corporis nostri humoribus cum proxime, aquæ puræ naturam accedat, & præ aliis fluida sit, maxime idonea videtur ad eas particulas, quæ per transpirationem insensibilem quotidie amittuntur regenerandas; & substantiam addere corporibus nondum magnitudinẽm naturalem adeptis. *Lympham* esse corporis nostri *nutrimentum*, multa corporis animati phainomena confirmant.

X I V.

1. Corporis nostri *textura*, ubique enim poris gaudet minutissimis, *Lymphæ* particulis convenientibus, nullibi vero in toto corpore sanguis reperitur (nisi vasorum rupturâ) extravasatus; quod abunde docent *vesicatoria, setacea, fontanelle*; & morbi qui a *sanguine extravasato* oriuntur; quod non fieret si sanguis quotidie extravasatus reperiretur, gratia corporis nostri nutriendi. Hoc ultra omne dubium confirmatur, si trutinetur viri celeberrimi *D. Loweri* Experimentum, in libro ejus de corde (p. m. 82.) recensitum. Qui cum in cane venis jugularibus *ligaturam injecisset*, omnes partes supra *ligaturam* mire intumescerant,

bant; cane post duos dies mortuo, & cute a partibus tumefactis se-
perata, nullum vestigium aut color sanguinis observatur, sed muscoli
omnes & glandula sero Lymphido distenti apparebant. Certo indicio
nullos dari poros in venis vel arteriis, qui sanguini transitum
præbent, & quod Lympha particulis gaudet, corporis totius
poris convenientibus. Hinc etiam pro certo habeo, omnino
impossibile esse corpus nostrum a sanguine rubicundo nutriri; si
enim nullus transitus ei datur in interstitia musculorum & glan-
dularum (ut abunde probat hoc experimentum) nullo modo
possit substantiam suam eorum nutritioni communicare.

X V.

2. *Vulnerum cicatrificatio* probat nutritionem fieri a Lymphâ,
non a sanguine rubicundo; nullus enim sanguis inter *vulnerum*
labia extravasatus conspicitur (nisi vulnere recente) Lympha
vero satis copiosa reperitur; ergo cicatrix vulneri obducta, non
per sanguinis substantiam fit, sed per Lympham coagulata &
in substantiam carneam conversam.

X V I.

3. Nihil magis hanc nostram hypothese confirmat quam
glandula thymus, quæ multo major est in animalibus nondum
magnitudinem suam adeptis, quam in iis quæ magnitudinem na-
turalem obtinent; immo in vetustis pene totus absimitur. Un-
de pro certo habeo hujus glandulæ usum non alium esse, quam
istius humoris a quo corpus augmentum sumit, præparatio ac
depuratio. Vasa sanguinea quæ in hac glandulâ terminantur,
sunt nimis exilia, ut putemus totam massam sanguineam hic de-
purari. Licet nervi satis copiosi in hac glandula terminantur,
non est quod statuamus succum nerveum hic depurari, cum
nullum talem succum in corpore detegere (nisi ratiocinio) ad-
huc cuiquam contigit. Cum vero nulla alia vasa hic reperiun-
tur nisi Lymphatica, necessario statuendum est hujus glandulæ
officium circa Lympham versari; eam sc. depurare & præpara-
re, quo melius corpori animato incrementum dare inserviat.
Corpore vero justam magnitudinem adepto, hæc glandula (non
ulterius œconomix animali necessaria) gradatim absimitur, do-
nec tandem fere annihilatur. Glandulæ vero conglobatæ per cor-
pus

pus universum dispersæ, satis sunt eam Lympham depurare, quæ particulas, quotidie per traspirationem insensibilem amissas, re-integrare valeant. Adde quod *sanguis*, in animalibus maturitatem adeptis, magis concoctus, & melius depuratus, Lympha ab eâ seperata non tanta depurationis opus habet, ac in animalibus junioribus, ubi Lympha modo a sanguine seperata, particulis heterogeneis magis scæter.

X V I I.

4. Ultimo (ut non diutius hac in re hæream) nervi insignes, qui *thymo & glandulis conglobatis* impertiuntur, arguunt Lympham nobiliorem habere usum, quam soli sanguini diluendo. Lympha enim est tantum principium materiale, a quo corpus animatum nutritur, & mere passiva est, communicando suam substantiam: principium vero activum nutritionis sunt *Spiritus animales* per nervos delati, qui Lympham actuantes, in substantiam corporis nostri convertunt.

X V I I I.

Lympha vero *superflua*, & ad corpus nutriendum inepta, per Lymphatica primi generis ad glandulas conglobatas ulteriori depurationi, & inde in massam sanguineam ulteriori concoctioni refertur (in sanguine enim omnes humores corporis nostri tam nutritii quam fermentacei (& si qui dentur alii usui infernentes) præparantur & exaltantur) in sanguinem & alios humores convertitur. Quod ipsis verbis affirmavit Hippocrates. (lib. de alimentis §. VIII. t. 4.) γάλα καὶ αἷμα τροφῆς πλεονασµός. q. d. humor nutritius superfluus convertitur in sanguinem, in mulieribus vero in sanguinem & lac, quod an verum sit de lacte dubitari potest, minime vero de sanguine.

X I X.

Sed tempus monet ut festinemus ad lymphæ usum in *morbis dignoscendis*, & *indicationibus* inde potendis. Cum omnia studia theoretica, sunt quoad praxin medicam inutilia, quæ non conducunt ad indicationes curativas indagandas. Ni vero nugæ & res nullius momenti scripsisse videar, lympham majoris esse momenti quoad morborum *indicationes*, quam vulgo creditur, probare conabor; diversorum morborum rationem formalem, in
lym-

lymp̄ha & lymphaticis vitiatis existentem, explicando.

Hic humor cum in œconomiâ animali tam insignem habeat usum (quod supra satis probatum) quocunque modo vitiatus; aut glandulæ vel vascula quorum ope a sanguine seperatur & deferatur obstructæ, necessario morbos non leves dant. Hic mihi animus non est de omnibus morbis hinc ortum habentibus dicere; sed tantum de præcipuis: quibus cognitis, facile aliorum morborum, qui a lymphâ pendent cognitio, hauriatur.

X X.

Quando *quantitate* lymphâ peccat, facile tota massa sanguinea (quam ingreditur) pervertitur, & nimis *diluta* redditur: hinc vasa sanguifera in tono suo laxata, eorum tunicæ nimis laxæ & porosæ factæ, lymphæ (quæ omnium corporis nostri partium particulis constat maxime subtilibus, exceptis spiritus animalibus) porta aperitur, quâ datâ portâ facile a sanguine (quæ particulis constat crassioribus) seperatur, & in corporis habitum vel cavitates ruit. Quæ in habitu corporis extravasata producit *anasarcam*, in abdomine vero *hydropem*, ex prædictis manifeste patet quibus indicationibus in hydrope & anasarca curanda satisfaciendum. v. g. primo per *hydrogoga diuretica* vel *diaphoretica* lymphâ extravasata educatur: deinde sanguis & viscera corroborentur, & meatus vasorum relaxati adstringantur; hisce ultimis indicationibus plerumque satisficit iisdem medicamentis, v. g. *alcalicis, ansteris, & amaricantibus*, quæ simul corroborant & adstringunt. Hæc satis sunt de lymphâ in quantitate peccante; ut taceam *Hydrocephalon, Hydrocelem* &c. cum in his non universum corpus, sed partes quædam particulares afficiuntur.

X X I.

Lymphâ vero multis modis qualitate peccat: vel plane *vapida* est ut in *cachexiâ*; vel *salina acida* ut in *scorbuto*; vel *crudo acida* ut in *infibrius intermittentibus*. Quoniam nemo adhuc rationem formalem *accessionis & remissionis febrium intermittentium* (mihi saltem) probabilem descripsit; non pigebit ut hypothesin forte ulterius considerari dignam proponam: supponendo rationem formalem hujusmodi febrium, in lymphâ acido crudâ consistere.

X X I I.

Suppono igitur (ut supra satis probatum credo) sanguinem, in singulis suis circuitibus, lympham in corporis habitum deponere que partim in corpore nutriendo absumitur, partim per corporis poros insensibili transpiratione deponitur, partim per vasa lymphatica in massam sanguineam refertur. hi lymphæ circuitus, nisi ea qualitate vitiosâ peccet continuo & placide peraguntur. Lymphâ vero qualitate *crudo acida* peccante, particulæ ejus quoad earum figuram mutatæ, poros quos ante permeabant, amplius pertransire non valent: hinc necessario lymphæ (licet non in tantâ quantitate ut in anafarcâ) in corporis habitu stagnat & propter stagnationem magis magisque acescit: hinc facile est concipere, unde in his febribus, omnes fere corporis muscoli, *frigore & rigore* vexati, *tremore* afficiuntur. Excitantur hæc symptomata a lymphâ acriore factâ fibras musculares pungente & vellicante; eodem plane modo ac si quis aceti, vel alicujus liquoris acidi haustum bibat, statim oritur *dentium stridor*, & partium extremarum (sympathia affectarum) *tremores*.

X X I I I.

Quoad vero *februm intermittentium accessiones & remissiones*, eas modo sequenti fieri mihi probabile videtur, sc. quando lymphæ extravasata ad eam aciditatis gradum pervenerit, ut fibræ musculares non diutius ejus vellicationem ferre valeant: omnes partes (rigore, & quasi frigore affectæ) contremiscunt: donec tandem ab hac contremiscentiâ, poris ductuum lymphaticorum apertis, lymphæ per ductus suos in massam sanguineam revehitur; quam ingressa, subito oritur fermentatio in sanguine. Minime enim fieri potest ut quivis humor acidus massam sanguineam ingrediatur, nullâ fermentatione inde oriente; cum sanguis particulis scateat *alcalicis*, quæ *acidis* intermixta *fermentationem* necessario excitant, ab hac fermentatione sanguis summe incalescens, totum corpus modo *frigore & rigore* obsessum, nunc *calore* non minus molesto obruitur: donec tandem *acidum* ab *alcali* superatum, fermentatio cessat, & materia sanguini inimica ex habitu corporis per *diaphoresin* expellitur: quo facto, intermissio sequitur, & æger omnia munia hominis perfecte sani subire potest.

Quia

Quia vero quædam particulæ acidæ in corporis habitu remanentes, aut humores fermentacci in primis viis peccantes, v. g. in ventriculo vel intestino duodeno, lymphæ priorem aciditatem assecuta, novus oritur *paroxysmus*.

X X I V.

In *curatione* febris intermittens duobus indicantibus satisfaciendum. v. g. Primo *ventriculus* humorum *faburra* liberetur, quod fit *emetiis*; vel humores fermentacci in primis viis ministrantes corrigantur hoc fit *alcalicis & amaricanibus*. 2. Pori ductuum lymphaticorum recudantur ut lymphæ in corporis habitu non stagnet; hoc fit *sudoriferis, topicis externis, & ligaturis* partium extremarum: a ligaturis dolorificis, fibris partium extremarum motibus quasi *convulsivis* affectis, pori recluduntur, & transitus lymphæ stagnanti conceditur: hinc *paroxysmus* sæpenu-mero præcavetur. Lympha enim in massam sanguineam revchitur, priusquam ad eam aciditatis gradum pervenerit, ut fermentationem febrilem in sanguine excitet.

X X V.

Quod de aliis morbis in Lympha vitiosâ rationem formalem habentibus, dicendum restat, tantum leve eorum indicium dabo, cum meminerim *me dissertationem inauguralem non librum* scribere.

X X V I.

In *lue venerea* Lympham præcipue peccare docent glandularum conglobatarum tumores, in inguinibus & axillis &c. ut ut *protuberantia* in brachiis, manibus, & cruribus se manifestantes; has enim protuberantias non alias esse opinor, quam glandulas, Lympham a sanguine separare destinatas, tumefactas.

Idem dicendum esse videtur de *scrophulis & strumis*: hinc facile responderetur iis qui rogant; an in scrophulis glandulæ novæ generantur? dico nullas glandulase novo generari (ut hæcenus opinio increbuit) sed Lympha acidior facta, & in glandulis vix sensibilibus stagnans, in substantiam quasi carneam convertitur. Hinc hæc glandulæ, vix prius conspicuæ, molem satis notabilem acquirunt.

Multa adhuc de Lymphâ in plurimis aliis morbis vitiatâ dicere potuiffem; sed (ut omittam quæ de *arthritis*, *catharrhis*, *scorbuto*, *Rheumatismo* &c. dicere decrevi) hac in re me satis feciffe putabo, si quæ hic scripsi, alicui (ingenio me præstanti) occasionem præbeant, hæc ulterius prosequendi.

Deus faxit, ut studia mea huc usque deducta, tandem finem habeant in sui gloriâ & proximi salute.

COROLLARIA.

- I. *Doctrina de sanguinis circulatione ante Lymphæ detectionem fuit imperfecta.*
- II. *Lymphæ est tantum chylus depuratus.*
- III. *Lymphæ non fit e sanguine, sed sanguis e Lymphâ.*
- IV. *Tanta copia humorum non revehitur per venas quæ expartatur per arterias: hoc vero non obtinet in trunco venæ cavæ ascendente.*
- V. *Plures morbi in Lymphâ vitiatâ quam in quovis alio humore vitiato consistunt.*
- VI. *In plurimis febribus Lymphæ primario afficitur.*
- VII. *Lymphæ extravasata producit tumores simplices, sanguis vero tumores cum inflammatione.*
- VIII. *Arthritis e fermento acido, in vesiculis glandulosis, inter articularum membranas latente, ortum habet.*
- IX. *Particula sanguinis rubicunda sunt alcalica, quæ ab acidis intermixtis fermentescunt.*
- X. *Paucissimi sunt morbi ipsum sanguinem rubicundum primario afficientes.*
- XI. *Sanguis rubicundus vitiatus difficillime ad pristinum statum reducitur) facilius vero Lymphæ; quia medicamenta prius agunt in Lympham quam in sanguinem.*
- XII. *Febres ubi sanguis primario afficitur sunt mites, curatu tamen difficillime: quales sunt hæctica confirmata.*

F I N I S.